

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
доктора педагогічних наук, професора Петухової Л.Є.
на дисертацію Руднік Юлії Вікторівни
«Підготовка вчителів початкової школи до застосування інноваційних
технологій навчання іноземних мов», поданої на здобуття наукового
ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і
методика професійної освіти

Актуальність теми дослідження. В умовах реформування сучасної освіти, підвищення вимог до професійного рівня фахівця важливу роль відіграє оновлення підготовки вчителя на інноваційних засадах. У ході реалізації Концепції «Нова українська школа» значна увага має приділятися підготовці вчителя початкової школи, діяльність якого є багатопредметною та багатфункціональною. Серед предметів, якими має володіти вчитель початкової школи, сьогодні є також і іноземна мова. Завдяки цим знанням учитель початкових класів може забезпечувати потребу ефективної міжпредметної інтеграції.

Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов є новим аспектом їх професійної підготовки.

Ознайомлення з рукописом дисертації і авторефератом, а також із публікаціями у фахових виданнях дає підстави для висновку щодо достатнього рівня методичної культури автора наукового доробку, її відповідальності за результати наукового пошуку, теоретично обґрунтовані висновки і рекомендації.

Тому спираючись на об'єктивну потребу у вирішенні означеної проблеми, її недостатню теоретичну та практичну розробленість, вважаємо, що наукове дослідження Ю. В. Руднік є актуальним і своєчасним.

Структура дисертації зумовлена логікою дослідження, яке складається із анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до них, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

Обґрунтованість, достовірність і наукова новизна основних положень, сформульованих у дисертації. У вступі сформульовано науковий апарат дослідження. Не можна обминути увагою наукову новизну та теоретичне значення дисертаційного дослідження, яке полягає в тому, що: *вперше визначено* структуру готовності вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний компоненти), критерії її сформованості (мотиваційно-адаптаційний, когнітивно-інформаційний, діяльнісно-інноваційний), показники та рівні (високий, достатній, середній, недостатній); *обґрунтовано* змістовно-методичне забезпечення підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов (цифровий контент, оновлені програми навчальних курсів «Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі», «Іноземна мова з методикою навчання», «Сучасна англійська мова з практикумом» та відповідного методичного супроводу; інноваційний практикум); *уточнено* сутність базових понять дослідження, а саме: «професійна компетентність вчителя початкової школи», «інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі», «готовність вчителя початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов»; *подальшого розвитку набули* зміст, форми і методи підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов.

Заслуговує на увагу практичне значення результатів дослідження, яке полягає у розробленні авторської програми спецкурсу «Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі», діагностичного інструментарію для визначення рівнів готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов (анкетування, вхідне та вихідне тестувань), цифрового контенту (веб-сайт «Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі» та YouTube-канал з добіркою авторських відеоінструкцій щодо застосування різноманітних

інноваційних технологій навчання іноземних мов, які є додатковими освітніми ресурсами підвищення якості підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов).

У першому розділі «Теоретичні основи підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов» здійснено аналіз стану вивчення проблеми підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов; уточнено сутність базових понять дослідження; проаналізовано освітні програми та навчальні плани підготовки вчителів початкової школи різних закладів вищої освіти України.

У другому розділі «Змістовно-методичне забезпечення підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов» висвітлено стан готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов; представлено модель підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов; визначено й обґрунтовано змістовно-методичне забезпечення підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов.

Незаперечний методичний і практичний інтерес становить розроблений і впроваджений автором у освітній процес спецкурс «Інноваційні технології навчання іноземних мов у початковій школі», а також методичні рекомендації щодо застосування інноваційних технологій. Їхня професійна спрямованість, на наш погляд, сприятиме прискоренню процесу становлення фахівця.

У третьому розділі «Дослідно-експериментальна перевірка ефективності підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов» схарактеризовано організаційні та технологічні аспекти здійснення педагогічного експерименту, під час якого перевірялась ефективність змістовно-методичного забезпечення процесу підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов.

Усе викладене вище дозволяє дійти висновку, що Ю. Руднік вдалося вирішити важливе наукове завдання – розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність змістовно-методичного забезпечення процесу підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов.

Загальні висновки сформульовано відповідно до визначених завдань дослідження.

Водночас рецензована дисертація не позбавлена окремих недоліків, що мають різний ступінь принциповості:

1. Зазначена в темі дисертації, предметі та меті дослідження «підготовка вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов» поступово трансформувалась у нетотожне ключове поняття «готовності вчителів до означеної діяльності», що позбавило роботу системного процесуального розгляду проблеми дослідження. На с. 71 авторка доводить, що підготовка – це динамічний процес, кінцевою метою якого формування такої професійної якості як готовність.

2. На с. 62-63 представлено, що «іншомовна комунікативна компетентність» тлумачиться як комплекс знань, умінь і навичок, які дають змогу успішно вживати іноземну мову в професійній діяльності для самоосвіти і саморозвитку особистості.

Вважаємо, що основною сутністю поняття, що розглядається, є, окрім комплексу знань, умінь і навичок – мотивація. Тому в характеристику базового поняття треба ввести ключове слово – здатність особистості реалізувати комплекс знань, умінь і навичок.

3. У першому розділі (п. 1.3), окрім освітніх програм і планів, бажано було б проаналізувати навчально-методичні можливості, які надають сучасні засоби вивчення іноземних мов. Сучасний освітній процес, як підкреслює компаративістика, неможливий без занурення студентів у полілінгвальне освітнє середовище.

4. Аналіз сучасного досвіду підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов (підрозділ 1.3) здійснено за такими напрямками підготовки як іншомовна, методична та цифрова складові. Остання більшою мірою співвідноситься з інформаційно-комунікаційними технологіями та електронним навчанням, тому бажано було б розглянути технологічну складову, що повністю відображає всі зазначені інноваційні технології навчання іноземних мов, у тому числі інтерактивні, тренінгові, технології активного навчання.

5. Констатувальний експеримент (с. 99-117) позбавлений наукової логіки дослідження, зокрема, не відображено інформації щодо кількості груп та респондентів, визначення їх однорідності, підведення підсумків щодо встановлених рівнів готовності вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов на даному етапі дослідження.

6. Діагностичним інструментарієм експериментальної перевірки змістовно-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов є анкета напівзакритого типу, що не завжди забезпечує повноцінного дослідження означених компонентів: мотиваційного, когнітивного, діяльнісного.

7. У підрозділі 2.3. «Зміст, форми і методи забезпечення підготовки вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов» не достатньо зрозуміло описано досліджуване змістовно-методичне забезпечення, хоча саме воно є предметом дослідження. Значна частина підрозділу присвячена теоретичному розгляду класифікації компетентностей (с. 148-153), а змістова складова досліджуваного забезпечення відображена фрагментарно.

Висновок. Наведені міркування і зауваження не впливають на загальну оцінку роботи. Автореферат відбиває основні положення дисертації. Зміст дисертації та публікації відповідають спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

З огляду на актуальність, важливість і новизну теоретичних і практичних висновків, їхню достатню апробацію на практиці і в фахових виданнях, вважаємо, що дисертаційне дослідження «Підготовка вчителів початкової школи до застосування інноваційних технологій навчання іноземних мов» відповідає вимогам п. 9, 11, 12, 13 «Порядку присудження наукових ступенів і вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор, Руднік Юлія Вікторівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

Доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки
дошкільної та початкової освіти
Херсонського державного університету

Л. Є. Петухова

Підпис Л. Є. Петухової
підтверджую фахівець ВК Руднік Ю. В.